

Každé narození takina je úspěch

V brněnské zoo se v pondělí 6. března 2006 narodila samička takina indického, vzácného turovitého sudokopytníka z Himálaje. Zdá se, že mládě je dostatečně životaschopné a že matka se o ně dobře stará: pravidelně mu dává pít, čehož se potomek ostatně sám stále dožaduje. Narození tohoto zvířete je vždy považováno za chovatelský úspěch, takina v Evropě odchovávají jen čtyři zahrady.

Zoo Brno chová takiny od roku 1999, kdy získala chovný pár z berlínského Tierparku. První mládě, také samička, se narodilo v dubnu 2003 a dosud žije společně s rodiči v brněnském výběhu. Druhé mládě pak přišlo na svět loni v květnu, ale po měsíci uhynulo na vnitřní zranění, jehož původ se nepodařilo zjistit. Protože mládě uhynulo, samice přišla opět do říje, takže zhruba po roce znovu porodila – jinak se takini rodí po dvou letech.

Takin je zvíře vzácné nejen v zoo – mnohý mimobrněnský zoolog, když navštíví Mniší horu, se při pohledu na takina překvapeně ptá, co je to vlastně za zvíře –, ale i v přírodě. Divoká populace čítá asi 5000 jedinců. Jejím domovem je východní Himálaj a vysoká pohoří Tibetu, jižní Číny, Bhútánu, Sikkimu a severní Barmy. Mohutný takin, který váží až 400 kg, připomíná pižmoně či bizona, anebo spíše huňatého tura domácího na silných nohách. V kohoutku měří až 130 centimetrů, délka těla dosahuje 230 centimetrů. Masivní nahoru zahnuté rohy, dlouhé až 65 cm, nosí obě pohlaví. Přes svou zdánlivou neohrabanost dovede hbitě skákat ze skály na skálu. Hustá hnědá srst má různé světlé odstíny až po žlutou. Žije ve smíšených stádech, jen staří samci se oddělují. Teritorium takina se nachází na horní hranici lesa, kde převažují porosty rododendronů, a dosahuje až do výšky 4500 metrů nad mořem. Na zimu zvířata odcházejí do bambusových hájů v údolích, ale jen za nejkřutějších mrazů sestupují pod nadmořskou výšku 2000 metrů. Takin má dokonale vyvinutý čich, když se dostane na neznámé místo, začne rychle všechno očichávat jako pes. Živí se travou, listím a výhonky dřevin, při pastvě se někdy staví na zadní nohy a okusuje větve stromů. Vypadá hrozivě a nebezpečně, ale frkání, které vydává, když někoho spatří, je jen projevem přátelského přivítání. Jak milé zvíře je takin, si člověk uvědomí především při pozorování hravých mláďat. Stavba těla takinů, žijících v nepřístupných oblastech, si uchovala mnoho primitivních prvků, jimiž se blíží dávno vymřelým zvířatům.

Takin tvoří samostatnou čeleď sudokopytníků, nejbližšími příbuznými jsou kamzíci a pižmoni. Vědecky byl popsán v roce 1850, a to na základě lovecké trofeje. Živého takina spatřil Evropan poprvé až v roce 1906 v divočině Sikkimu. Do Evropy, v tomto případě do Zoo Londýn, se první takin dostal v roce 1912. V Anglii se však tehdy nepodařily žádné odchovy. Jako osmé a deváté zvíře v zajetí byl v letech 1974 a 1976 přivezen pár takinů ze Zoo Rangun v Barmě do berlínského Tierparku. Z tohoto páru pocházejí všechny ostatní evropské chovy. V Česku takina indického chovají zoologické zahrady v Praze a Brně, takini v liberecké zoo patří k čínskému poddruhu takin zlatý.

Eduard Stuchlík

Zachraňte nosorožce!

Prodejna suvenýrů v Zoo Brno začíná v těchto dnech nabízet zhruba deset výrobků označovaných jako Fair Trade. Deset procent z výnosu prodeje půjde na konto programů na záchranu nosorožců. Zoo se tak připojuje ke kampani vyhlášené loni Evropskou asociací zoo pod názvem Zachraňte nosorožce!

Proč je potřeba chránit právě nosorožce, proč jim hrozí vyhubení?

Ještě před 50 lety patřila tato zvířata prehistorického zjevu k relativně početným – ve volné přírodě žily stovky tisíc jedinců. V posledních desetiletích rozbujelo masové vybití desítek tisíc zvířat pytláky – pro trh s jejich rohy. Dnes ve volné přírodě, respektive v chráněných rezervacích Afriky a Asie, přežívá pouhých přibližně 17,5 tisíce nosorožců.

Přehled žijících druhů nosorožců a jejich počty v přírodě a v zoo

Africké druhy:	příroda	zoo
Nosorožec tuponosý (širokohubý, bílý)	11 100	750
Nosorožec dvourohý (černý)	3 100	250
Asijské druhy:		
Nosorožec indický (pancéřový)	2 400	150
Nosorožec sumaterský	300	9
Nosorožec jávský	60	0

Zoo Brno se ke kampani připojuje i formou osvětovou, například expozicí na Stálé akvarijní výstavě. Vyhlásila též soutěž určenou dětem z mateřských škol, žákům obou stupňů základních škol a studentům středních škol. Soutěž bude probíhat ve dvou okruzích, v malování a psaní, do 20. 4. 2006, a to ve čtyřech shora uvedených věkových kategoriích. Ve výtvarné soutěži budou přijímána díla formátu A4 či A3 provedená technikou malby, kresby, koláže či grafiky a věnovaná ochraně nosorožců, projektům na jejich záchranu, pytláctví, ubývání životního prostředí nosorožců, příčinám snížení jejich počtu, životu nosorožců v zoo a v přírodě. Do literární soutěže je třeba zaslat báseň či povídku zaměřenou na stejná témata jako v soutěži výtvarné. Vyhodnocení soutěže se uskuteční 1. 5. 2006. Nejlepší práce budou vystaveny v areálu zoo a jejich tvůrce bude čekat odměna v podobě neobvyklé prohlídky zoo a besedy s chovatelem afrických zvířat. Práce je třeba zaslat na adresu Mgr. Jana Kantorová, U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno (tel. 546432321, e-mail: kantorova@zoobrno.cz). U každé zásilky musí být uvedeno jméno žáka, jeho věk a adresa. Účastí ve výtvarné části dává soutěžící souhlas s případným prodejem obrázku v aukci, jejíž výtěžek půjde na konto kampaně.